

[Stats- og udenrigsministeren.]

„kollektiv kolonialisme“, „fremmedherredømme“ og „bemægtigelse“ samt med, hvad der forekom udvalget at være uvilje mod at møde fornuftargumenter med fornuftargumenter.

I udvalget, om hvilket dets formand har sagt, at det var et eksempel på, at repræsentanter for fem forskellige folk og for fem forskellige verdensdele kunne arbejde sammen i fuldstændig harmoni og enighed, måtte man således til slut konstatere, at de væsentligste punkter af 18 magts forslaget var blevet fuldstændig forkastet af præsident Nasser. Noget modforslag blev ejheller fremsat overfor udvalget.

Da det negative resultat af Kairomødet forelå, indledte de store vestmagter overvejelser over, hvad der herefter burde gøres. Samtidig fortsattes koncentrationen af militære styrker i det østlige Middelhav. Den 12. september fremførte den britiske premierminister i underhuset tanken om oprettelse af en organisation af de lande, der benytter Suezkanalen, til fælles beskyttelse af de rettigheder, som disse brugernationer har ifølge Konstantinopelkonventionen af 1888. Denne plan, der var fremsat uden forudgående konsultation med de 18 magter, måtte fremkalde en fornemmelse af, at sammenslutningen skulle være et organ, der i givet fald med militære midler skulle gennemtvinge en passage gennem kanalen eller i hvert fald lade det komme til en praktisk prøve, om passage kunne opnås. I første omgang måtte den danske regering derfor nære stor betænkelighed overfor forslaget, selvom der umiddelbart efter dets fremsættelse fremkom visse beroligende erklæringer, ikke mindst fra den amerikanske regering, der understregede, at den ikke tænkte på anvendelse af magtmidler. Udtalelsen fra amerikansk side blev fremsat på en pressekonference, som den amerikanske udenrigsminister afholdt den 13. september, da han på forespørgsel fra en journalist om, hvad der ville ske, hvis den ægyptiske regering modsatte sig, at skibe fra det påtænkte brugerforbund passerede kanalen, udtalte, at den amerikanske regering „ikke ville skyde sig vej“ gennem kanalen, men i så fald ville omdirigere sine skibe syd om Afrika. Allerede under debatten i det britiske parlament erklærede

premierminister Eden også, at sagen ville blive indbragt for sikkerhedsrådet, hvis den praktiske prøve på at opnå passage skulle falde negativt ud.

Til en nærmere overvejelse af planen indkaldte den britiske regering derefter i forståelse med den franske og den amerikanske de 18 lande til den 2. Londonkonference om Suezspørgsmålet. På konferencens dagsorden stod, foruden dette hovedpunkt, 5 magts udvalgets beretning samt et ægyptisk forslag om nedsættelse af et særligt forhandlingsorgan, et forslag, der i mellemtiden var tilstillet en lang række regeringer. Konferencen blev afholdt i dagene 19.—21. september.

Men lad mig, inden jeg beskæftiger mig med denne conference, sige et par ord om det ægyptiske forslag af 10. september. Med hensyn til dette forslag kan jeg oplyse, at samme dag, som 5 magts udvalget forlod Kairo — men efter at udvalget havde forladt Kairo — den 10. september, fremsatte præsident Nasser et forslag til løsning af konflikten omkring Suezkanalen. Dette forslag indeholdtes i en note, som gennem de ægyptiske diplomatiske repræsentationer blev tilstillet regeringerne i de 22 lande, der var repræsenteret på den 1. Londonkonference, og formentlig yderligere adskillige andre regeringer. I pressen har dette forslag været omtalt som et forslag til indkaldelse af en conference, men et nærmere studium af selve aktstykket viser, at der ikke af Ægypten har været tænkt på indkaldelse af en conference til umiddelbar behandling af sagen, men om drøftelser med det formål at nedsætte et forhandlingsorgan, der skulle være repræsentativt for de forskellige opfattelser, som næres blandt de stater, der bruger Suezkanalen. Der skulle nærmere forhandles om dette organs sammensætning, mødested og tid, og dets opgave skulle være at forhandle om den frie sejlads gennem kanalen, om dennes udbygning og om fastsættelsen af afgifter. Endvidere skulle det som opgave kunne påtage sig en revision af Konstantinopelkonventionen af 1888. Om hovedpunktet, selve administrationen af kanalen, indeholdt dette ægyptiske forslag intet.

Det ægyptiske forslag er holdt i meget vage og ubestemte vendinger, og man kunne med rette rejse en række tvivlsspørgsmål